

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 172/05-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. septembra 2005 predbežne prerokoval sťažnosť Z. H., V., Ing. E. H., D., Ing. P. H., V., a G. H., V., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 23/99 a postupom a uznesením Krajského súdu v Nitre z 30. novembra 2001 sp. zn. 7 Co 368/01, 7 Co 369/01 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Z. H., Ing. E. H., Ing. P. H. a G. H. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. júla 2005 doručená sťažnosť Z. H., V., Ing. E. H., D., Ing. P. H., V., a G. H., V. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Komárno (ďalej aj „okresný súd“)

v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 23/99 a postupom a uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej aj „krajský súd“) z 30. novembra 2001 sp. zn. 7 Co 368/01, 7 Co 369/01.

Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností vyplýva, že: *«V roku 1999 sa začalo občianske súdne konanie na Okresnom súde v Komárne pod č. 4 C 23/99 medzi navrhovateľom, A. H., (...) proti odporcovi: C. V. o zaplatenie 113.178,10 Sk z titulu bezdôvodného obohatenia. Prvostupňový súd priznal len čiastku 55.888,- Sk spolu s príslušenstvom, vo zvyšku žalobu zamietol. Odporca podal odvolanie; odvolacie konanie sa viedlo na Krajskom súde v Nitre č. k. 7 Co 368/01 a 7 Co 369/01. Odvolací súd odvolanie odporcu odmietol z dôvodu, že subjekt označený v žalobe „C. V.“ neexistuje, rozhodnutie nie je možné doručiť, preto sa nemôže stať právoplatným a vykonateľným.*

V roku 2002 navrhovateľ zomrel; v dedičskom konaní dedičstvo pripadlo zákonným dedičom, t. j. manželke a deťom navrhovateľa. Svoju aktívnu legitimáciu na podanie tejto ústavnej sťažnosti odvodzujeme z § 460 Občianskeho zákonníka ako aj z dedičských rozhodnutí. (...)

Následne sme si vyžiadali stanovisko Ministerstva kultúry SR k otázke právnej subjektivity C. V. Ministerstvo kultúry SR ako ústredný orgán štátnej správy pre veci cirkví a náboženských spoločností vo svojom stanovisku č. MK-6365/2003-320 zo dňa 28. 1. 2004 potvrdilo, že C. V. má právnu subjektivitu a že jednotlivé organizačné zložky R. mohli vystupovať pod rôznymi názvami, teda aj pod názvom R. V., pričom ide o totožný subjekt v rámci R. Vzhľadom na stanovisko MK SR a vzhľadom na odôvodnenie prvostupňového rozsudku, kde súd dostatočne sa vypořiadal s právnou subjektivitou C. V. ako aj vzhľadom na to, že odporca je dostatočne určiteľný (so zreteľom na to, že v obci V. iná reformovaná cirkev neexistuje) vo februári sme podali podanie na Okresný súd v Komárne, ktoré podanie sme označili ako dovolanie. Do dnešného dňa sme neobdržali rozhodnutie o našom podaní. V decembri 2004 toto naše podanie ešte bolo na Okresnom súde v Komárne bez toho, aby sa s ním zaoberalo. Rovnako sme nepochodili na Okresnom súde v Komárne vo svojej snahe dosiahnuť vydanie opravného uznesenia na opravu tejto zrejmej nesprávnosti. (...)

Okresný súd v Komárne odvolávajúc sa na rozhodnutie odvolacieho Krajského súdu v Nitre odmieta vyznačiť právoplatnosť a vykonateľnosť na rozsudku ako aj vydať opravné uznesenie alebo aspoň zamietnuť návrh na vydanie opravného uznesenia. (...)

Domnievame sa, že predmetným konaním Okresného súdu v Komárne boli porušené naše základné práva a slobody:

- čl. 46 ods. 1) Ústavy SR - právo na prístup k súdu a právo na súdnu a inú právnu ochranu (a to tým, že Okresný súd v Komárne odmieta vykonať súdnictvo nevydaním rozhodnutia o našom podnete na opravu rozsudku)

- čl. 48 ods. 2) Ústavy SR - právo na prejednanie vecí bez zbytočných prieťahov (a to tým, že naše podanie z februára 2004 nie je vybavené procesne relevantným spôsobom)

- čl. 20 ods. 1) Ústavy SR - právo vlastníť majetok (a to tým, že našej pohľadávke nebola poskytnutá náležitá právna ochrana v nadväznosti na rozhodnutie Okresného súdu v Komárne a Krajského súdu v Nitre)

- čl. 6 ods. 1) Európskeho dohovoru na ochranu ľudských práv a základných slobôd - právo na spravodlivé prejednanie vecí v primeranej lehote (a to tým, že nedostatočným výkonom procesných úkonov zo strany súdu sme boli poškodení na majetku).

Postupom Okresného súdu v Komárne a Krajského súdu v Nitre sme utrpeli majetkovú škodu, keď našej pohľadávke súdy neposkytli náležitú právnu ochranu. Rovnako sme utrpeli ujmu nemajetkovú spočívajúcu v tom, že pôvodnému navrhovateľovi - manželovi a otcovi sme nemohli postaviť náhrobný kameň. Peniaze, ktoré by sme vysúdili pred Okresným súdom v Komárne a pred Krajským súdom v Nitre sme pôvodne chceli použiť práve na tento účel. (...)

Navrhujeme preto, aby Ústavný súd SR po vykonanom dokazovaní vydal tento nález:

Ústavný súd vyslovuje, že právo sťažovateľov na prístup k súdu a právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1) Ústavy SR, právo sťažovateľov na prejednanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2) Ústavy SR, právo sťažovateľov vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1) Ústavy SR a právo sťažovateľov na spravodlivé prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1) Európskeho dohovoru na ochranu ľudských práv a základných slobôd bolo porušené.

Ústavný súd SR prikazuje Okresnému súdu v Komárne konať vo veci bez zbytočného odkladu.

Ústavný súd SR zrušuje uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 7 Co 368/01, 7 Co 369/01 zo dňa 30. 11. 2001 a vec vracia Okresnému súdu v Komárne na ďalšie konanie.

Ústavný súd SR priznáva sťažovateľom primerané finančné zadostučinenie vo výške 55.888,- Sk s prísl.»

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv lebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdené porušenie základného práva sťažovateľov na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé prerokovanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 23/99 a postupom a uznesením Krajského súdu v Nitre z 30. novembra 2001 sp. zn. 7 Co 368/01, 7 Co 369/01.

Z vyznačenej doložky právoplatnosti na fotokópii napadnutého uznesenia Krajského súdu v Nitre z 30. novembra 2001 sp. zn. 7 Co 368/01, 7 Co 369/01 - ktorú sťažovatelia pripojili k svojej sťažnosti - vyplýva, že uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 18. marca 2002.

1. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu jednou zo zákonných podmienok pre prijatie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, t. j. v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03).

Pretože napadnuté konanie a rozhodnutie okresného súdu sp. zn. 4 C 23/99 v spojení s uznesením krajského súdu z 30. novembra 2001 sp. zn. 7 Co 368/01, 7 Co 369/01 bolo 18. marca 2002 právoplatne skončené a pretože predmetná sťažnosť bola podaná v čase (27. júla 2005), keď už uplynula lehota ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako návrh podaný oneskorene.

2. Sťažovatelia vo svojej sťažnosti namietali aj to, že v napadnutom konaní pred okresným súdom dochádza k zbytočným prietahom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, pretože vo februári 2004 „*sme podali podanie na Okresný súd v Komárne, ktoré podanie sme označili ako dovolanie. Do dnešného dňa sme neobdržali rozhodnutie o našom podaní*“.

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95). Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov teda možno porušiť iba v konaní, ktorého výsledkom môže byť rozhodnutie štátneho orgánu o právach a povinnostiach jeho účastníkov, pretože len také rozhodnutie môže ukončiť stav právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu (III. ÚS 62/01, II. ÚS 20/02).

Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01). V týchto veciach ústavný súd totiž prihliada aj na vyššie uvedený účel tohto základného práva (I. ÚS 27/02).

K uvedenému treba dodať, že požiadavka na konanie bez zbytočných priet'ahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. na konanie v primeranej lehote v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru môže mať svoju plnú relevanciu len pri takom návrhu na začatie konania, ktorý spĺňa všetky zákonom predpísané obsahové a formálne náležitosti (*mutatis mutandis* I. ÚS 3/02 a I. ÚS 86/02).

V danom prípade s'ťažovatelia namietajú porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v štádiu prípravy dovolacieho konania okresným súdom. S'ťažovatelia podali „dovolanie“ proti uzneseniu krajského súdu z 30. novembra 2001 sp. zn. 7 Co 368/01, 7 Co 369/01, ktoré nadobudlo právoplatnosť 18. marca 2002. Predmetné „dovolanie“ doručili s'ťažovatelia okresnému súdu „*vo februári 2004*“.

Podľa § 240 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účastník môže podať dovolanie do jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu na súde, ktorý rozhodoval v prvom stupni.

Podanie návrhu na začatie konania (v danom prípade dovolacieho konania), ktorý nespĺňa predpísané náležitosti, resp. objektívne a subjektívne podmienky prípustnosti dovolania tak, ako si to vyžaduje príslušný procesný predpis, je spravidla prejavom

nedostatočného záujmu takéhoto účastníka konania o odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa tento účastník konania nachádzal počas súdneho konania, ktoré takýto jeho návrh vyvolal (*mutatis mutandis* I. ÚS 41/02).

Hoci v danej veci nebol postup okresného súdu pri predkladaní dovolania sťažovateľov príslušnému súdu bez prietáhov, podľa názoru ústavného súdu ho nemožno s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu (dovolanie bolo podané po uplynutí viac ako dvoch rokov od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia) a účel základného práva zaručeného v citovanom článku ústavy považovať za porušenie tohto práva sťažovateľov. Nebola to totiž uvedená nečinnosť okresného súdu, ktorá sa v rozhodujúcej miere podieľala na tom, že došlo k vytvoreniu procesnej prekážky brániacej odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia v konaní pred okresným súdom nachádzali. Sťažovatelia tým, že podali dovolanie, ktoré je *prima facie* neprípustné, prakticky konali proti naplneniu účelu zaručeného základného práva, porušenie ktorého teraz v konaní pred ústavným súdom namietajú.

Podľa názoru ústavného súdu nemožno na základe skutočností uvedených v sťažnosti postup okresného súdu v konaní v napadnutom štádiu konania považovať za taký, ktorý by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. S ohľadom na tieto skutočnosti neprichádza teda do úvahy, aby ústavný súd namietaný postup všeobecného súdu mohol po prijatí návrhu na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie označených základných práv sťažovateľov, preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

3. Rovnako podľa názoru ústavného súdu postup okresného súdu v konaní o návrhu sťažovateľov na vydanie opravného uznesenia zo 17. mája 2005 doteraz, najmä vzhľadom na krátkosť uvedeného obdobia, nemožno na základe skutočností uvedených v sťažnosti považovať za taký, ktorý by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Zo všetkých uvedených dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. septembra 2005